

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

**ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „НАУКА И
ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“**

**ПЛАН ЗА ОЦЕНКА
НА
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“
2014 – 2020 г.**

Актуализирана версия декември 2020 г.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	4
1.1.	НОРМАТИВНА РАМКА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА	4
1.2.	ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПЛАНА ЗА ОЦЕНКА	6
2.	СИСТЕМА ЗА ОЦЕНКА НА ОПНОИР	6
2.1.	ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ОЦЕНКА	6
2.2.	ВИДОВЕ ОЦЕНКИ	7
2.2.1.	ПРЕДВАРИТЕЛНА (EX-ANTE) ОЦЕНКА	7
2.2.2.	ОЦЕНКИ ПО ВРЕМЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА (ТЕКУЩИ ОЦЕНКИ)	7
2.2.3.	ПОСЛЕДВАЩА (EX-POST) ОЦЕНКА	8
2.2.4.	ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ПРОГРАМА ЗА НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ПЕРИОД 2021-2027 И EX-ANTE ОЦЕНКА ЗА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ	9
2.3.	СТРУКТУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И КООРДИНАЦИЯ НА ПЛАНА И ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОЦЕНКА	9
2.3.1.	ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ	10
2.3.2.	КОМИТЕТ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПНОИР	10
2.3.3.	УПРАВЛЯВАЩ ОРГАН НА ОПНОИР	10
2.3.4.	ВЪНШНИ ОЦЕНИТЕЛИ	12
2.3.5.	ОСИГУРЯВАНЕ НА СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ	17
2.3.6.	ИЗГРАЖДАНЕ НА КАПАЦИТЕТ ЗА ОЦЕНКА	19
3.	УПРАВЛЕНИЕ НА ОЦЕНКАТА НА ОПНОИР	19
3.1.	ПЛАНИРАНЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОЦЕСА НА ОЦЕНКА	19
3.2.	БЮДЖЕТ	20
3.3.	МЕТОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ОЦЕНКИТЕ	24
3.4.	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА	24
3.5.	ДОКЛАДИ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОЦЕНКИТЕ	24
3.6.	РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОЦЕНКАТА	25
4.	ОСНОВНИ ВЪПРОСИ, НА КОИТО ТРЯБВА ДА ОТГОВОРЯТ ОЦЕНКИТЕ	27

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Използвани съкращения

БВП – Брутен вътрешен продукт

БФП – Безвъзмездна финансова помощ

ИА ОПНОИР – Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

ЕК – Европейска комисия

ЕС – Европейски съюз

ЕСИФ – Европейските структурни и инвестиционни фондове

ЕСФ – Европейски социален фонд

ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие

ЗОП – Закон за обществените поръчки

ИП – Инвестиционен приоритет

ИСУН 2020 – Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България за периода 2014 – 2020 г.

КН – Комитет за наблюдение

МОН – Министерство на образованието и науката

МБВР – Международна банка за възстановяване и развитие

НИРД – Научно-изследователска и развойна дейност

НСИ – Национален статистически институт

ОП – Оперативна програма

ОПНОИР – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020

СП – Споразумение за партньорство

ПО – Приоритетна ос

УО – Управляващ орган

ЦВП – Център за върхови постижения

ЦК – Център за компетентност

ЦКЗ – Централно координационно звено

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г. (ОПНОИР) си поставя две основни задачи:

- Да бъде сред ключовите инструменти за постигане на целите, приети от Република България в рамките на Стратегията „Европа 2020“ (достигане на 1,5 % от БВП, инвестирани в НИРД; дял от 36 % от населението на възраст между 30 и 34 г. с висше образование; намаляване на дела на преждевременно напусналите училище до 11 %; намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 000; и увеличаване на заетостта до 76 %);
- Да служи като ефикасно средство за прилагане на политики по сближаване, съгласно дневния ред на национално и общностно равнище.

ОПНОИР се финансира от Европейския социален фонд (ЕСФ), Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от националния бюджет. Програмата отговаря на препоръките за принос за изпълнението на стратегията „Европа 2020“ на Европейския съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване.

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ има хоризонтален обхват и нейната стратегически цели са:

- Засилване на научноизследователската дейност, развойната дейност в областта на технологиите и иновациите;
- Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот;
- Равен достъп до качествено образование;
- Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация.

1.1. Нормативна рамка за изготвяне на плана за оценка

В съответствие с принципите на чл. 56 и въз основа на чл. 114 (1) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, държавите-членки съставят план за оценка и гарантират, че е налице подходящ капацитет за нейното провеждане. Планът за оценка е инструмент за планиране на оценките на ОПНОИР на ниво програма, който описва и планира видовете оценки, които ще бъдат проведени през периода на изпълнение на Оперативната програма – 2014 – 2023 г. и се отнася единствено за ОПНОИР. Планът за оценка се изготвя от Управляващия орган (УО) на ОПНОИР.

Необходимостта и процедурите за провеждането на оценки на оперативните програми и общите правила за тях са описани в следните документи:

- Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006;

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

- Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета;
- Регламент (ЕС) № 1304/2013 на Европейския парламент и на съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския социален фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1081/2006 на Съвета;
- Делегиран регламент (ЕС) № 240/2014 на Комисията от 7 януари 2014 година относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на европейските структурни и инвестиционни фондове;
- Регламент за изпълнение (ЕС) № 1011/2014 на Комисията от 22 септември 2014 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на образците за предоставяне на определена информация на Комисията и подробни правила за обмен на информация между бенефициерите и управляващите органи, сертифициращите органи, одитните органи и междинните звена;
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/207 на Комисията от 20 януари 2015 година за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на образците за доклад за напредъка, представяне на информация относно голям проект, съвместен план за действие, доклади за изпълнението по цел „Инвестиции за растеж и работни места“, декларация за управлението, одитна стратегия, одитно становище и годишен контролен доклад, както и методология за анализ на разходите и ползите и, в съответствие с Регламент (ЕС) № 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета, по отношение на образца на доклади за изпълнението по цел „Европейско териториално сътрудничество“;
- Постановление № 79 на Министерски съвет от 10.04.2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г.;
- Ръководство на ЕК за Плановите за оценка, Техническо задание за Оценки на въздействието, Ръководство за управление на качеството на външните оценки (февруари 2015 г.);
- Ръководство на ЕК за мониторинг и оценка на европейската кохезионна политика – (август 2018 г.);
- Оценка на качеството на плановите за оценка: структуриран образец (юни 2015 г.).

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

1.2. Цели и задачи на плана за оценка

Планът за оценка определя основните изисквания и мерки, които трябва да бъдат постигнати по време на целия процес на оценката. В него са описани организацията и последователността на оценките, както и функциите на участващите страни в процеса на оценка – ЕК, ЦКЗ, КН, УО, НСИ.

Главната цел на Плана е да осигури необходимите условия за планиране и извършване на оценки с високо качество през целия програмен период и да гарантира ефективното им използване като инструмент за управление на ОПНОИР през целия период на изпълнение на програмата. Планът дава възможност на УО да проявява гъвкавост при определяне на областите, където би имало необходимост от оценки, както и техния тематичен обхват и времевата рамка за изпълнението им.

Конкретните цели в плана за оценка са съсредоточени в няколко важни аспекта:

- ✓ определяне на степента на постигане на стратегическите цели на Програмата;
- ✓ подобряване на качеството на изпълнение на програмата;
- ✓ обобщаване и анализиране на информация за ефективността, ефикасността и въздействието на програмата;
- ✓ идентифициране на приноса на ОПНОИР към постигането на цели, заложи в европейските и националните стратегически документи;
- ✓ повишаване на капацитета за управление на Програмата;
- ✓ укрепване на системата за нейното изпълнение;
- ✓ отговаряне на потребностите на бенефициентите;
- ✓ подпомагане на процеса на вземане на решения в УО;
- ✓ успешно усвояване на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).

Всички предвидени в плана оценки ще се финансират със средства от Приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ на ОПНОИР.

2. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНКА НА ОПНОИР

2.1. Определение за оценка

Оценките представляват количествен и качествен анализ, чрез който се определят степента на изпълнение на целите и ефективността на приоритетни оси, ефикасността на разходваните средства, ефекта на въздействието и устойчивостта на резултатите от ОПНОИР 2014 – 2020. Оценката трябва да предоставя надеждна и полезна информация по оценяваните теми, като търси промените, свързани с резултата, ефективността, ефикасността и въздействието пряко свързани с ОП.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

2.2. Видове оценки

В съответствие с чл. 54-57 на Регламент (ЕС) № 1303/2013, оценките на ОПНОИР **се извършват преди, по време и след края** на периода на изпълнението на Програмата. В зависимост от това, те се разделят на:

1. Предварителна (ex-ante) оценка (преди началото на изпълнението);
2. Оценки по време на периода на изпълнението на Програмата (текущи оценки);
3. Последваща (ex-post) оценка (пълна оценка след приключване на периода на изпълнението на Програмата). Съгласно чл. 57 на Регламент (ЕС) № 1303/2013 тя трябва да е завършена до 31.12.2024 г.

Съгласно изискванията на чл. 54 (1) на Регламент (ЕС) № 1303/2013, оценките залягнали в плана ще включват оценка на въздействието, ефективността и ефикасността на ОПНОИР.

2.2.1. Предварителна (ex-ante) оценка

В съответствие с чл. 55 на Регламент (ЕС) 1303/2013 през 2014 г. е извършена предварителна оценка на ОПНОИР. Тя има за цел да оптимизира разпределението на средствата по Програмата и да подобри качеството на програмирането.

Вследствие на предварителната оценка и отчитане на препоръките на екипа от външни оценители, програмата е подобрена и допълнена. Също така е направено реструктуриране на документа с цел осигуряване на покритие на всички теми, отговарящи на стратегическите и специфични цели на Стратегията „Европа 2020“, ЕСФ и ЕФРР. Пълният доклад на външните оценители може да бъде намерен на интернет страницата на УО на ОПНОИР, както и на адреса на Единния информационен портал за обща информация за управлението на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в Република България:

<http://opnoir.bg/?go=page&pageId=20>

<http://archive.eufunds.bg/bg/page/985>

2.2.2. Оценки по време на изпълнението на Програмата (Текущи оценки)

Според разпоредбите на чл. 56 на Регламент (ЕС) № 1303/2013 държавите-членки носят отговорност за оценката на оперативните програми, както и предприемането на корективни мерки в случай на възникване на проблеми. През периода на изпълнение на Програмата, УО на ОПНОИР ще извършва текущи оценки в съответствие с необходимостта от подобряване на качеството на ОП и/или на отделни нейни приоритетни оси, специфични цели или процедури, както и от осигуряване на ефективността, въздействието, устойчивостта и съответствието на помощта, предоставяна от ЕСФ и ЕФРР, и изпълнението на Оперативната програма.

Текущите оценки ще се провеждат в съответствие с дейностите, предвидени в този план. Резултатите от проведените оценки ще бъдат включвани в годишните доклади за изпълнението на ОПНОИР и ще бъдат предоставяни на Комитета за наблюдение. При провеждането на текущите оценки ще се обръща специално внимание на

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

необходимостта от надеждна връзка между оценката и процеса на вземане на решения от страна на УО. Резултатите от извършените оценки ще позволят да се вземат адекватни решения за продължаване на успешни процедури през настоящия или следващия програмен период.

Може да се вземе решение за промени в системата за управление на УО, както и предефиниране на процедури с оглед постигане на специфичните цели на програмата.

УО има задължение, съгласно чл. 56 (3) на Регламент (ЕС) № 1303/2013, да организира провеждането на **поне една оценка на въздействието на всяка приоритетна ос** по време на периода на изпълнение на оперативната програма.

Оценките ще се използват, за да се даде отговор на специфични въпроси, свързани с програмирането, изпълнението и резултатите. Те ще се извършват от независими експерти и/или от експерти на УО, в зависимост от тяхната сложност и предназначение. Техният дизайн, метод и разходи варират значително в зависимост от БФП във всеки един инвестиционен приоритет, и въпросите на които оценката ще трябва да отговори. Най-общо казано, оценките могат да решават три типа въпроси – описателни, нормативни и причинно-следствени.

1. В съответствие с процедурите, заложи в Наръчника на УО за управление на ОПНОИР, **текущи ad-hoc оценки** при необходимост ще бъдат извършвани и в следните случаи:
 - **Когато мониторингът на програмата установи значително отклонение от първоначално поставените цели.** В случай, че се констатира (в годишни доклади или в доклади след текущи оценки) риск от неизпълнение на индикатори, в т. ч. такива, включени в Рамката за изпълнение на ОПНОИР, УО следва да инициира провеждането на текуща оценка. При тази оценка ще се извърши анализ на всички данни (изпълнение на програмата чрез оценка на нивото на постигане на целите, изпълнение на индикаторите, финансови показатели и др.). Докладът за резултатите от оценката трябва да идентифицира отклоненията от заложените цели, както и други проблеми и породилите ги причини, както и да даде препоръки за тяхното преодоляване.
 - **Когато са предложени промени в програмата в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС) № 1303/2013 и Глава 5 на Наръчника за управление на ОПНОИР.** Всяка една промяна на ОПНОИР, трябва да бъде предшествана от оценка, освен когато става въпрос за коригиране на технически грешки.

2.2.3. Последваща (ex-post) оценка

В съответствие с чл. 57 и 114 (3) на Регламент (ЕС) № 1303/2013 последващата оценка на ОПНОИР ще се извърши от ЕК в сътрудничество с Управляващия орган на ОП.

Целта на последващата оценка е да покаже обобщение на програмния период и периода на изпълнение на Програмата като цяло. При провеждането ѝ ще бъдат използвани и докладите от извършените текущи оценки, както и обобщението им в доклада, който УО следва да предостави на ЕК съгласно чл. 114 (2) на Регламент (ЕС) № 1303/2013. Последващата оценка ще изследва ефективността и ефикасността на ЕСИФ, и техния принос за изпълнението на Стратегията на съюза за интелигентен, устойчив и

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

приобщаващ растеж. Тя ще идентифицира факторите, довели до резултатите от изпълнението на ОП, включително възможността за устойчивост и определяне на добри практики. Съгласно чл. 57 (2) на Регламент 1303/2013 тя трябва да е завършена до 31.12.2024 г.

Всички оценки ще се изпълняват в съответствие с одобрените процедури, заложи в Наръчника за управление на ОПНОИР.

2.2.4. Предварителна оценка на програма за наука и образование за период 2021-2027¹ и ex-ante оценка за финансови инструменти

Въпреки, че проектите на регламенти за следващия програмен период не предвиждат задължителна предварителна оценка на оперативните програми Управляващият орган на ОПНОИР отчита този тип оценки, като изключително полезни на етапа на програмиране.

2.3. Структури за управление и координация на плана и дейностите за оценка

Управляващият орган на ОПНОИР, Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, отговаря за организацията, координацията и провеждането на оценките на ОПНОИР. Другите основни участници в процеса на оценка са ЕК и Комитетът за наблюдение на Оперативната програма, ЦКЗ и избраните чрез ЗОП и приложимата подзаконова нормативна рамка външни оценители. Основните им функции по отношение провеждането на оценките по ОПНОИР са описани по-долу.

В процеса на оценка се включват и бенефициентите, които ще предоставят информация при провеждането на оценки на ОПНОИР. Ефективността на оценката ще зависи от взаимодействието между всички участници. Допълнителна координация ще бъде осъществена чрез:

- ✓ представяне на Плана за оценка и на окончателните доклади от извършените оценки на КН;
- ✓ обсъждане на Плана за оценка и извършените оценки в създадената постоянна междуетатствена работна група за оценка на ЕСИФ, създадена със Заповед № Р-111/12.05.2015 г. на заместник министър-председателя по Европейските фондове и икономическата политика, координирана от дирекция „Централно координационно звено“ в Администрацията на Министерския съвет.

Координацията на плана за оценка и на извършваните оценки по ОПНОИР ще се осъществява в тясно сътрудничество с всички отдели на УО, според заложеното в Наръчника за управление на ОПНОИР. Данните от наблюдението на ОП се получават чрез Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020) и събиране на допълнителни данни от бенефициентите.

¹ В съответствие с национално решение за управление на средствата от ЕС, за период 2021-2027, когато такова бъде взето.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

2.3.1. Европейска комисия

Представители на Европейската комисия са включени в процеса на оценка чрез участието си в заседанията на Комитета за наблюдение. ЕК съгласува Плана за оценка и има задължение да извърши последваща оценка. Освен това, Комисията, по своя преценка и инициатива, може да провежда и в партньорство със съответните държави членки оценки, свързани с изпълнението и въздействието на ОП, например ако последните покажат значително отклонение от първоначално поставените цели.

2.3.2. Комитет за наблюдение на ОПНОИР

Комитетът за наблюдение разглежда периодично напредъка в постигането на целите на Оперативната програма въз основа на представените от Управляващия орган документи. Той е една от участващите страни, и сред основните ползватели на оценката. В съответствие с Вътрешните правила за работа на Комитета за наблюдение на ОПНОИР неговият състав:

- ✓ обсъжда и одобрява Плана за оценка, както и последващите му изменения, ако има такива, в съответствие с чл. 110, параграф 2, буква в) на Регламент (ЕС) № 1303/2013 и чл. 16 на Регламент (ЕС) № 240/2014 (в Ръководство за Плановите за оценка, Техническо задание за Оценки на въздействието, Ръководство за управление на качеството на външните оценки /февруари 2015 г./ ЕК препоръчва КН да преглежда поне веднъж годишно изпълнението на плана за оценка, и ако е необходимо, да прави изменения в него);
- ✓ следва да бъде информиран за изпълнението на плана за оценка, резултатите от оценките на ОПНОИР и предприетите действия в отговор на препоръките и констатациите от докладите за оценка в съответствие с чл. 110, параграф 2, буква б) и 111, параграф 4, буква а) на Регламент (ЕС) № 1303/2013, и чл. 16, параграф 1 и параграф 2 на Регламент (ЕС) № 240/2014 като част от годишния доклад за изпълнение.

2.3.3. Управляващ орган на ОПНОИР

Управляващият орган има водеща роля в процеса на организация и провеждане на оценката. УО може да възлага на външни изпълнители някои от своите задачи, свързани с този процес. Планът за оценка на ОПНОИР представлява **цялостна рамка за текущата оценка** през целия програмен период.

По предложение на ЕК, Комитета за наблюдение или по собствена преценка УО може да извърши актуализиране на Плана за оценка. Той се изготвя и се актуализира от дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“ (ПНО).

Задачите на УО на ОПНОИР включват:

- ✓ подготовка на План за оценка за ОПНОИР;
- ✓ предоставяне за съгласуване на ЕК и на работната група за оценка на ЕСИФ;
- ✓ предоставяне на Плана за оценка на КН на ОПНОИР за обсъждане и одобрение;
- ✓ координация, изпълнение, наблюдение и промяна на задачите, заложи в

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Плана;

- ✓ разработване на технически спецификации, както и на документация за възлагане на обществена поръчка на външни оценители, избрани по реда на Закона за обществени поръчки (ЗОП) и подзаконовите актове към него;
- ✓ изготвяне на график за извършване на текущи оценки;
- ✓ предоставяне на информация на КН на ОПНОИР за текущите оценки;
- ✓ дефиниране на изискванията за извършване на оценките и мониторинга;
- ✓ осигуряване на необходимите данни за провеждане на оценките;
- ✓ проверка на степента на изпълнение на препоръките от оценките;
- ✓ сътрудничество с други институции при планирането (идентифициране на областите на проучване), подготовка и извършване на изследвания в рамките на ОПНОИР и на хоризонталните принципи;
- ✓ обмяна на добри практики с други Оперативни програми и други държави-членки на ЕС;

В структурата на Управляващия орган на ОПНОИР е създадена дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“, в чиито функции се включват координацията, организацията и провеждането на оценки на ОПНОИР. В рамките на дирекцията са обособени функционално 4 служителя по оценка, които са разграничени от служителите по програмиране посредством длъжностните си характеристики. Служителите по оценка включват трима главни експерти и един държавен експерт. Те имат богат опит по разработване, анализ и оценка на публични политики и програми в сферата на образованието (вкл. по ОП РЧР 2007-2013 г. и ОП НОИР), а един от главните експерти има специфичен опит в областта на социологическите проучвания и изследвания. При процедури по възлагане на обществени поръчки ще се ползва и експертният капацитет и на други дирекции в ИА ОПНОИР.

Планът за оценка се изготвя и при необходимост се актуализира от дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“, координира се с Работната група за оценка на ЕСИФ, съгласува се от ЕК, и се представя за одобрение на Комитета за наблюдение (в съответствие с процедурата, описана в Глава 11 „Наблюдение на ОПНОИР“ от Наръчника за управление на програмата).

По преценка на УО, отделни текущи оценки, могат да бъдат извършени от дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“, в съответствие с указанията, посочени в Ръководство за мониторинг и оценка на европейската кохезионна политика (август 2018).

За провеждането на оценките дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“ работи в тясно сътрудничество с останалите дирекции на УО на ОПНОИР.

Основните задачи на дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“ в процеса на извършване на оценки включват:

- ✓ изготвяне и актуализация на План за оценка на ОПНОИР и координиране на процеса по изпълнението му;

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

- ✓ анализ на информацията, събрана в процеса на наблюдение на ОПНОИР;
- ✓ организиране и/или подпомагане провеждането на предварителната, текущата (през периода на изпълнението на Програмата) и последващата оценка, включително за оценяване на ефективността, ефикасността и въздействието на всеки приоритет въз основа на плана за оценка;
- ✓ самостоятелно извършване на оценки при необходимост;
- ✓ организиране и координация на процесите по изготвяне на технически спецификации за извършване на оценки, в съответствие с чл. 54-57 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 от външни изпълнители;
- ✓ подпомагане на външните изпълнители, извършващи оценки в съответствие с чл. 54-57 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 чрез осигуряване на данни, информация и др.;
- ✓ изготвяне на становища и коментари по доклади, отчети и други документи, свързани с оценките по чл. 54-57 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- ✓ в резултат на проведените оценки, формулиране на предложения за промяна в съдържанието на ОПНОИР или в начина на управлението ѝ;
- ✓ изготвяне на информация относно резултатите от извършените оценки – за представяне на заинтересованите страни или на широката публика;
- ✓ изготвяне на обобщаващ доклад за оценките, извършени през програмния период и периода на изпълнение на Програмата.

Процесът по оценка на ОПНОИР се осъществява в тясно сътрудничество между всички дирекции на УО.

2.3.4. Външни оценители

Оценките, включени в Плана за оценка ще се извършват от външни оценители под формата на външни услуги и/или от експерти на УО, съгласно чл. 54 (3) на Регламент (ЕС) № 1303/2013. Изборът на външни оценители ще се извършва при спазване на разпоредбите на ЗОП и приложимата подзаконова нормативна рамка. Също така оценките в Плана могат да бъдат извършвани от външен изпълнител посредством споразумение за предоставяне на консултантски услуги, когато са приложими изключенията, предвидени в ЗОП. Дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“ изготвя техническа спецификация съдържаща предмет, цели, задачи, график, бюджет и отговорности на изпълняващия екип. Възлагането на обществена поръчка се провежда в съответствие с Вътрешните правила за възлагане на обществени поръчки на ИА ОПНОИР.

Всяка оценка трябва да следва ръководствата одобрени от ЕК и/или УО, а докладът от оценката да съдържа резюме, основни изводи и препоръки, и задължителен раздел с методология. УО може да предоставя коментари по проекта на доклад от съответната оценка.

За да отговори на поставените въпроси основните методи на оценка следва да бъдат:

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

- Оценка на процесите и изпълнението (process evaluation) – Този тип оценка има за задача да анализира ефективността на работата/процесите/системите и да предложи подходящи мерки, с оглед на тяхното ускоряване и подобряване.

- Оценка, базирана на теорията – При този тип оценки основно следва да се приложат традиционни изследователски методи – както качествени, така и количествени. Сред най-често използваните в първата група са набиране и преглед на специализирана литература и документи, провеждане на интервюта и фокус групи, изследване на конкретни случаи и други. Сред вторите – използване на методи на описателната статистика, логически модели, метод за изчисление на разходи за единица продукт (при оценка на ефикасността), извадкови статистически изследвания или различни вариации на методи, при които се остойностяват ползите и разходите.

- Оценки на въздействието – При този тип оценки стремежът е да се изясни каква част от получения след края на дадена интервенция резултат се дължи на тази интервенция. При необходимост може да бъде извършвана и оценка на въздействието с контролни групи (контра фактологични оценки).

- Метод на триангулацията – Данните и заключенията трябва да бъдат обосновани чрез използване на поне три източника на информация с цел получаване на потенциално адекватно ниво на достоверност. Оценителят следва да използва множество източници на информация по време на оценяването и да разчита на данни, които се подкрепят съгласувано от информационните източници. Следва да се използва подход, базиращ се на доказателства (тоест количествен, основаващ се на факти и цифри) и базиращ се на мнения (тоест субективни източници, такива като интервюта, проучвания, фокус групи), както и експертна оценка. В оценките следва да бъдат включени и документални проучвания с цел получаване на високо ниво на достоверност.

- В хода на прилагането на количествените и особено на качествените методи могат да се използват и някои специфични допълнителни техники за социален анализ. С оглед на гореизложеното оценките, заложи в Плана ще комбинират количествени с качествени методи.

- Възможни са два модела в конструирането на методологии за оценка:

1). Модел на репрезентативни изследвания в национален мащаб, при които емпиричната информация се набира с количествени методи. (стандартизирано интервю, анкетно допитване, анализ на съдържанието). Област на употреба; оценка на изпълнението, ефективността и ефикасността на мерките по процедури, оценка на системите за управление и контрол;

2). Модел на непредставителни изследвания, при които единиците на изследване се избират с квотни или типологични извадки, а непосредственото набиране на търсената информация се прави с качествени методи (фокус групови дискусии, дълбочинни интервюта, полуструктурирани интервюта). Област на употреба: оценки на въздействието.

Количествени методи	Качествени методи
---------------------	-------------------

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

1. Допитване (пряка анкета и структурирано интервю)	1. Дълбочинни интервюта
2. Контент-анализ и анализ на документи	2. Дискусии във фокус групи
3. Вторичен анализ на данни	3. Проективни и ролеви методи

Таблица 1: Функции и отговорности в процеса на оценка

Отговорна институция	Дейност	Период	Основание
Управляващ орган	Подготвя план за оценка и при необходимост го актуализира. Предоставя плана на КН за одобрение чрез писмена процедура	До 19.02.2016 г. – една година след одобрението на ОПНОИР от ЕК. Актуализиране – при необходимост.	Чл. 56 (1) и чл. 114 (1) от Регламент (ЕС) № 1303/2013
	Извършва оценки, съгласно плана за оценка	През целия програмен период и през периода на изпълнение на програмата, като се има предвид, че оценките трябва да се включат в обобщаващия доклад до 31.12.2022 г. (това е срокът за представяне на обобщаващия доклад по чл. 114 (2) от Регламент (ЕС) № 1303/2013.)	Чл. 54, чл. 56, чл. 114 (2) от Регламент (ЕС) № 1303/2013
	Организира и координира изготвянето на технически спецификации за извършване на оценки от външни изпълнители	През целия програмен период и през периода на изпълнение на програмата (обобщаващият доклад, вкл. констатациите от оценките трябва да се представи до	чл. 54-57 от Регламент (ЕС) № 1303/2013

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Отговорна институция	Дейност	Период	Основание
		31.12.2022 г., съгласно чл.114 (2) от Регламент (ЕС) № 1303/2013	
	Прави обществено достъпни всички оценки	През целия програмен период и периода на изпълнение на ОПНОИР	Чл. 54-57 от Регламент (ЕС) № 1303/2013
	Изпраща изготвените оценки на ЕК	През целия програмен период и периода на изпълнение на ОПНОИР	
	Изготвя и представя на ЕК доклад с обобщени резултати от всички оценки	До 31.12.2022 г.	Чл. 114 (2) от Регламент (ЕС) № 1303/2013
	Осигурява средствата необходими за изготвяне на оценките	През целия програмен период и периода на изпълнение на ОПНОИР, както и след приключването му (за последваща оценка)	Чл. 54 от Регламент (ЕС) № 1303/2013
Комитет за наблюдение на ОПНОИР	Обсъжда и одобрява плана за оценка и неговите изменения	През целия програмен период и периода на изпълнение на ОПНОИР до 31.12.2023 г.	Чл. 56, чл. 110 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, чл. 16 на Регламент (ЕС) № 240/2014
	Информира се за резултатите от оценките		

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Отговорна институция	Дейност	Период	Основание
Европейска комисия	Запознава се с резултатите от извършената оценка. Извършва последваща оценка на ОП в сътрудничество с УО	До 31.12.2024 г.	Чл. 57 и чл. 114 от Регламент (ЕС) № 1303/2013
Външни оценители	Извършват оценките съгласно плана за оценка и техническите спецификации	През целия програмен период и периода на изпълнение на ОПНОИР, както и след приключването му (за последваща оценка)	Чл. 54 от Регламент (ЕС) № 1303/2013
Централно координационно звено	Координира работата на постоянната междуправителствена работна група за оценка на ЕСИФ	През целия програмен период и периода на изпълнение на ОПНОИР, както и след приключването му (за последваща оценка)	Заповед № Р-111/12.05.2015 г. на заместник министър-председателя по Европейските фондове и икономическата политика
Постоянна междуправителствена РГ за оценка на ЕСИФ	осигурява централна координация на оценката на програмите и подпомага УО в разработването на планове за оценка и тяхното последващо изпълнение	През целия програмен период и периода на изпълнение на ОПНОИР, както и след приключването му (за последваща оценка)	Заповед № Р-111/12.05.2015 г. на заместник министър-председателя по Европейските фондове и икономическата политика
Национален статистически институт	Предоставя стойностите на индикаторите за резултат, на които	През целия програмен период и периода на	Регламент (ЕС) № 223/2009, Закон за статистиката и Правилник за предоставяне на

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Отговорна институция	Дейност	Период	Основание
	е източник на данни	изпълнение на ОПНОИР	статистически продукти и услуги

Дейностите по изпълнение на оценката описани в Плана **могат да бъдат променяни, като се спазват съответните ръководства на ЕК** и националното законодателство, ако тази промяна ще доведе до по-ефективното изпълнение на оперативната програма.

2.3.5. Осигуряване на статистически данни

В съответствие с изискванията на Регламентите за програмния период 2014-2020 данните за стойностите на индикаторите трябва да бъдат статистически валидирани. В тази връзка УО ще търси сътрудничество с НСИ. Процесът на предоставяне на данни от НСИ е описан в Регламент (ЕС) № 223/2009, Закона за статистиката и Правилника за предоставяне на статистически продукти и услуги. УО изгради система за ранно предупреждение, в която периодично се събират данни от ИСУН 2020 и при необходимост данни от други източници, за изпълнението на индикаторите по всяка една процедура. За нуждите на извършване на оценките по програмата ще бъдат използвани и бази данни на МОН.като в нея се проследяват програмираните, договорените и верифицираните стойности на всеки един индикатор. При възлагане на оценките на външен изпълнител при необходимост УО ще изисква от оценителите разписани методики относно използването на събираните от УО данни, според определени изисквания:

- размер на данните
- създаване на извадка
- обхват на извадката
- честота.

Външният изпълнител ще трябва да обоснове извадката на лицата попаднали в контролираните групи и групите за сравнение, както и начинът, по който ще бъдат използвани данните, предоставени му от УО. Данните, които ще събира УО ще бъдат публично достъпни с цел прозрачност и улеснение на външните изпълнители на оценките. В допълнение ще бъде използвана и:

1. Служебна информация (включително за лицата) относно общите индикатори и индикаторите за изпълнение и резултат, предоставяна от бенефициентите в техническите доклади за изпълнение и набирана от служителите на УО в рамките на процеса на верификация;
2. Набиране на информация от теренни проучвания, които ще се осъществяват от избраните изпълнители за всяка конкретна оценка;
3. Друга специфична информация, например годишни доклади за изпълнението, предишни анализи, изследвания, оценки и др.; По-голямата част от данните за оценка ще се получават от ИСУН 2020.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

В процеса на оценка ще бъдат събирани и използвани данни и от университети, научни организации и от мащабни социологически изследвания.

Таблица 2: Източници на информация

Източник	Информация
Дирекции на УО	Специфична информация, която не е налична в ИСУН 2020, като данни от техническа и финансова верификация, други финансови данни, документи, доклади и др.
ИСУН 2020	Информация на ниво проект и процедура
Бенефициенти	Специфична информация за индикаторите за продукт, резултат и хоризонталните принципи, като демографски показатели, образователни характеристики на целевите групи, уязвими групи, статут на пазара на труда (когато е приложимо), еквивалент на работно време, (когато е приложимо), институции и организации изпълняващи дейностите по всяка една процедура и др.
НСИ	Специфична информация за индикаторите за резултат с източник на данни НСИ; информация от изследвания, данни, които не са налични в ИСУН 2020 по конкретно споразумение с УО.
Информация, събрана от проведени теренни и др. проучвания, интервюта и анкети с представители на заинтересованите страни.	Събиране на данни, които не са налични в ИСУН 2020 и УО
Евростат	Статистически данни за макропоказатели
Национални стратегически, планови и програмни документи, обнародвани в държавен вестник или съответно в правителствения портал за обществени консултации www.strategy.bg , както и официалните интернет страници на съответните институции;	Целеви стойности на национални приоритети
- Данни и информация на Европейската комисия;	Релевантна с финансираните дейности

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Източник	Информация
Данни от иконометричния модел СИБИЛА.	Данни за оценка на ефектите от ЕСИФ върху икономиката на България, поддържан от Министерство на финансите;

2.3.6. Изграждане на капацитет за оценка

Служителите на УО ще участват в специализирани обучения и обмяна на опит за повишаване на своя експертен капацитет за нуждите на качествено изпълнение на дейностите по оценка. Дейностите по обучение на експертите ще бъдат финансирани по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ на ОПНОИР.

3. УПРАВЛЕНИЕ НА ОЦЕНКАТА НА ОПНОИР

Процесът на оценка на ОПНОИР се състои от няколко основни етапа, изпълнението на които гарантира качеството и ползата от провежданите оценки. Етапите на процеса на управление на оценката са:

- ✓ планиране и организация на процеса на оценката;
- ✓ провеждане на процедура на възлагане;
- ✓ провеждане на оценка;
- ✓ изготвяне на доклади (ЕК изисква да има поне встъпителен доклад, проект на доклад от оценката и окончателен доклад от оценката);
- ✓ предоставяне резултатите от оценката на заинтересованите страни;
- ✓ анализ на резултатите и при необходимост предприемане на действия.

Процедурата за извършване на оценка е описана подробно в Наръчника за управление на ОПНОИР.

3.1. Планиране и организация на процеса на оценка

Планирането на оценката се прави, за да се анализират нуждите и първоначалния обхват на оценката, както и да се предвидят необходимите ресурси по отношение на данни, време и финансови средства.

Планирането на оценката се състои от следните компонента:

- ✓ определяне на целите и целевата група;
- ✓ определяне на обхвата;
- ✓ формулиране на въпроси и задачи;
- ✓ подход и методология;
- ✓ определяне на план график;
- ✓ преценка на необходимите оценители и техните компетенции;
- ✓ формулиране на технически спецификации.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Предвид обстоятелството, че ОПНОИР е нова за България оперативна програма, при планирането на процеса на оценка ще бъде използвана информация от ИСУН, документи и материали, свързани с Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за програмния период 2007 – 2013 г. в частта, в която операциите по ОПНОИР са надграждащи. Ще бъдат използвани и годишни отчети и прилежащи към тях анализи на образователни и научни стратегии, залегнали в ОПНОИР.

3.2. Бюджет

Бюджетът на Плана за оценка е 4 080 000 лв. с ДДС., като той ще бъде обезпечен от Приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ на ОПНОИР. В случаите, когато дадена оценка ще бъде извършена от външен изпълнител, ще бъде възложена чрез процедура на обществена поръчка и/или чрез сключване на споразумение за предоставяне на консултантски услуги, когато са приложими изключенията, предвидени в ЗОП. Предвижда се и използване на оценки на ОПНОИР финансирани от външни за програмата източници.

Бюджетът на Плана за оценка включва:

- 4 080 000 лв. с ДДС за извършване на оценките, заложи в точка 3.2. Бюджет за провеждане на оценките;

Планът за оценка на ОПНОИР включва индикативен график и бюджет за извършване на оценките през целия период на изпълнение на Програмата.

На 01.09.2015 г. е подписан Меморандум за разбирателство между Правителството на Република България и Международната банка за възстановяване и развитие за партньорство и подкрепа при усвояване на Европейските структурни и инвестиционни фондове за 2014-2020 г. В Меморандума е регламентирано, че консултантските услуги, предоставяни от Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР), ще бъдат финансирани със средства по съответните програми по ЕСИФ за България. С оглед на това обстоятелство чрез Споразумение Д01-69/12.02.2020 г., подписано между Министерство на образованието и науката и Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ от една страна, и МБВР, от друга страна², УО на ОПНОИР и МОН възложиха на Световна банка извършването на анализи и оценки, свързани с програмата и групирани както следва:

- 2021 г. – Стълб 1, в който е предвиден преглед на публичните разходи в областта на науката, технологиите и иновациите. Дейностите по този стълб ще бъдат **финансирани изцяло от националния бюджет (МОН).**
- 2021 г. – Стълб 2 в който е предвидена подкрепа за изграждането на основан на доказателства подход по отношение на Националната стратегическа рамка в областта на образованието до 2030 г., като в хода на изпълнението на дейностите по този стълб ще бъде извършен анализ и оценка на изпълнението на ОПНОИР, както и предварителна оценка на Програма образование 2021-2027 г. Дейностите по този стълб се финансират по Приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ на ОПНОИР.

² Споразумението е ратифицирано със закон, приет от 44-то Народно събрание на 29 май 2020 г. – ДВ, бр. 52 от 2020 г. В сила от 10 юни 2020 г.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

- Посредством процедура за избор на изпълнител през 2022 г. е предвидена оценка на въздействието на проектите по ОПНОИР. Примерни тематични области: Намаляване дела на преждевременно напусналите училище, устойчиво задържане на учениците в образователната система; Въздействие на дейностите за повишаване на квалификацията на преподавателите и педагогическите специалисти върху подобряване на качеството на образованието; Подобряване на връзката на професионалното и висшето образование с нуждите на пазара на труда;
- В допълнение до края на 2024 г. ЕК следва да извърши последваща оценка.

След приключване на системните проекти на МОН, както и с оглед разработването на бъдещи следващи фази на процедурите посредством работна група ще бъдат извършени вътрешни оценки на процедурите с конкретен бенефициент МОН. Индикативен срок 2021-2023 г. в зависимост от срока на приключване на всяка една процедура. В случай на идентифицирана в процеса на изпълнение на програмата необходимост от допълнителни подкрепа в извършването на оценки ще бъдат възлагани такива и на външни експерти.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Таблица 4: График за провеждане на оценката

№	Оценка	Подготовка на документация за възлагане на външен изпълнител	Процедура по ЗОП и приложимата подзаконова нормативна база	Период на извършване на оценката	Процес на съгласуване и приемане от УО	Бюджет без ДДС (лв.) ³
1.	Стълб 1 от Споразумението с Международната банка за възстановяване и развитие – преглед на публичните разходи в областта на науката, технологиите и иновациите (съгласно чл. 56 (3) на Регламент (ЕС) № 1303/2013)	Юни 2019 г.- Февруари 2020 г.	февруари 2020 г. подписано споразумение за консултантски услуги	юни 2020 г. – февруари 2022	Октомври- 2020 г. – март 2022 г.	Н/П за програмат а. Финансир ане от националн ия бюджет.
2.	Стълб 2 от Споразумението с Международната банка за възстановяване и развитие – подкрепа за изграждането на основан на доказателства подход по отношение на Националната стратегическа рамка в областта на образованието до 2030 г. (съгласно чл. 56 (3) на Регламент (ЕС) № 1303/2013)	юни 2019 г. – февруари 2020 г.	февруари 2020 г. подписано споразумение за консултантски услуги	юни 2020 г. – ноември 2021г.	октомври 2020 – декември 2021 г.	3 000 000

³ Всички бюджети са без ДДС

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

№	Оценка	Подготовка на документация за възлагане на външен изпълнител	Процедура по ЗОП и приложимата подзаконова нормативна база	Период на извършване на оценката	Процес на съгласуване и приемане от УО	Бюджет без ДДС (лв.) ³
3.	Оценка на въздействието на ОПНОИР (съгласно чл. 56 (3) на Регламент (ЕС) № 1303/2013)	януари 2022 г. – март 2022 г.	април 2022 г. – септември 2022 г.	септември 2022 г.- декември 2022 г.	декември 2022 г. –януари2023 г.	650 000
4.	Последваща оценка (съгласно чл. 57 (1) и чл. 114 (3) на Регламент (ЕС) № 1303/2013 оценката се извършва от ЕК)	неприложимо	неприложимо	до 31.12.2024 г.	неприложимо	неприложимо
5.	Вътрешни оценки на процедурите с конкретен бенефициент МОН	неприложимо	неприложимо	януари 2021- декември 2023 г,	неприложимо	неприложимо
6.	Текущи оценки при необходимост	неприложимо	неприложимо	неприложимо	неприложимо	250 000
	ОБЩО:				БЕЗ ДДС	3 900 000
					С ДДС	4 080 000

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

3.3. Методи за провеждане на оценките

Изборът на методи, въз основа на които ще се провежда оценката на ОПНОИР, ще зависи от обхвата на изследванията и целта на оценката. При изготвянето на оценката на ОПНОИР ще бъдат използвани качествени и количествени методи. За целта ще бъдат приложени следните методи на изследване:

- ✓ оценка на процесите и изпълнението (processes evaluation)
- ✓ метод на триангулацията.
- ✓ количествен, качествен и/или сравнителен анализ на данни;
- ✓ въпросници, интервюта (индивидуални и фокус групи);
- ✓ оценка на въздействието на проектите по програмата. . С оглед на максималния обхват на представителите на целевите групи в проектите по програмата се предвижда използването на целенасочена извадка и контролни групи в тематична област „подобряване на връзката на професионалното и висшето образование с нуждите на пазара на труда“
- ✓ конкретни тематични проучвания по определени въпроси (включително анализ на документи);
- ✓ *ad hoc* изследване на проблеми, възникващи в хода на изпълнението на ОПНОИР.

3.4. Критерии за оценка

Всички оценки на ОПНОИР следва да отговарят на следните критерии:

- ✓ приложимост – степен на взаимовръзка между определените цели на ОПНОИР и съществуващите проблеми, които трябва да бъдат разрешени чрез Програмата;
- ✓ ефективност – степен на постигане на целите, определени на програмно ниво (вкл. постигане на заложените индикатори за резултат и продукт);
- ✓ ефикасност – до каква степен постигнатите резултати съответстват на направените разходи;
- ✓ въздействие – въздействие на Програмата върху целите на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и целите на ОПНОИР;
- ✓ устойчивост – определяне на устойчивостта на постигнатите резултати от проектите след приключване на финансирането по Програмата.

3.5. Доклади за резултатите от оценките

Всяка проведена оценка ще завършва с изготвянето на доклад. При представянето си докладите от оценките трябва да съдържат следните основни раздели:

- ✓ резюме на доклада – то може да бъде представено и по нетрадиционен начин, например като комикс, в който по интерактивен начин да може да се отварят подробните материали (пълният доклад от оценката, графики и др.);
- ✓ описание на интервенцията;

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

- ✓ цел на оценката;
- ✓ използвана методология за оценката;
- ✓ резултати с подходяща визуализация на данните, когато е приложимо, и интерактивни елементи;
- ✓ заключения и препоръки.

Докладите от оценките трябва да отговарят на следните критерии:

- ✓ съответствие на нуждите: оценителният доклад трябва адекватно да отразява необходимата информация и да отговаря на техническите спецификации;
- ✓ съответствие на обхвата: обосновката, приносът, резултатите, въздействието, взаимовръзките с други политики, както и очакваните ползи трябва да са задълбочено изследвани (в зависимост от обхвата на оценката и въпросите);
- ✓ съответствие на техническото задание за оценката: техническото задание за оценката трябва да е подходяща за постигане на необходимите резултати;
- ✓ надеждност на данните: първичните и вторичните данни да са събрани и селектирани по подходящ и надежден за тяхното използване начин;
- ✓ логически анализ: количествените и качествените данни трябва да дадат отговор на основните въпроси на оценката, в съответствие с установените практики, но може да се използват и иновативни модели за анализ на данни;
- ✓ надеждност на резултатите: резултатите трябва да са проверими от данните използвани за анализа и да са интерпретирани с подходяща логика и хипотези;
- ✓ обективни заключения: заключенията трябва да са обосновани и безпристрастни;
- ✓ ясен изказ: докладът трябва да описва контекста и целите, както и организацията и резултатите на ОП, като предоставя лесна за разбиране информация, тъй като редица проучвания показват, че обикновено докладите от оценките са написани на изключително сложен език, труднодостъпен за широката общественост;
- ✓ атрактивно представяне: данните следва да бъдат визуализирани по подходящ начин, като по възможност има и интерактивни елементи;
- ✓ релевантност на препоръките: докладът трябва да предоставя препоръки, които да са приложими в процеса на вземане на решения;
- ✓ прозрачност и откритост на процеса: резултатите от оценките ще бъдат достъпни за всички заинтересовани страни.

3.6. Разпространение на резултатите от оценката

Заклучителен елемент в процеса на оценка е разпространението на резултатите на проведеното изследване и изпълнението на препоръките от доклада за оценка. Всички доклади от оценките ще бъдат публикувани на интернет страницата на ОПНОИР и на единния информационен портал за обща информация за управлението на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в Република България за широката общественост в съответствие с чл. 54 (4). Това е важно условие за повишаване на прозрачността при

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

управлението и изпълнението на Програмата.

Съгласно чл. 50 (9) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 и Приложение V, част А, т. 7 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/207 се публикуват и обобщения за гражданите на годишните и окончателния доклади за изпълнение.

Всеки доклад за оценка ще включва резюме. Резюметата на докладите за оценка и годишните и окончателния доклади за изпълнение ще се превеждат на английски език – за улеснение на служителите на ЕК и одитиращи организации, за целите на академичната общност, както и за информация на широката общественост в ЕС и в световен мащаб.

Каналите за разпространение са следните:

- планът за оценка, окончателните доклади от оценките и резюметата на годишните доклади за изпълнение ще бъдат публикувани на следните интернет страници: <http://opnoir.bg/> и <http://www.eufunds.bg/>;
- горепосочените документи се публикуват и на портала с оторизиран достъп за участници в КН на ОПНОИР;
- резултатите се представят на семинари, работни срещи и конференции.

Използване на констатациите от оценките при вземане на решения.

Констатациите от извършените оценки ще бъдат използвани за подобряване процеса на програмиране на следващи операции до края на програмния период и, при необходимост, за предприемане на корекционни мерки (например: промяна дизайна на операциите, продължаването или не със следваща фаза, идентифициране и управление на рискове за изпълнението на оперативната програма, повишаване на административния капацитет на УО), както и за подготовка на Програма „Образование“ 2021-2027 г. Информация за предприетите от УО корекционни мерки ще се съдържа в годишните доклади за изпълнението на ОПНОИР, в които са синтезирани основните изводи.

Изводите и препоръките от оценките може да бъде използвани при актуализиране и/или разработване на нови стратегически документи в сферите на образованието, като стратегическа рамка за образование 2030г. който ще бъде основен стратегически документ за следващия програмен период.

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

4. ОСНОВНИ ВЪПРОСИ, НА КОИТО ТРЯБВА ДА ОТГОВОРЯТ ОЦЕНКИТЕ

1. Стълб 1 от Споразумението с Международната банка за възстановяване и развитие - преглед на публичните разходи в областта на науката, технологиите и иновациите				
Тематични области за оценка	Основни въпроси на оценката	Основни методи и дейности	Основни източници на информация	Индикативен бюджет
<p>Анализ на качеството и съгласуваността на политиките за публични разходи в областта на науката, технологиите и иновациите (НТИ) и анализ доколко тези политики отговарят на нуждите на България в областта на НТИ</p> <p>• Национален контекст и диагностика на екосистемата: преглед на съществуващата система на НТИ (включително инструментите за подкрепа на НТИ),</p>	<p>• Какви модели може да се идентифицират при данните относими към Приоритетна ос 1 на детайлно равнище, за разкриване на взаимоотношенията и несъответствията сред променливите и инструментите?</p> <p>• Какви са най-добрите международни практики насочени към проектирането, изпълнението и оценката на инструментите на иновационната политика, свързани с НТИ?</p> <p>• Какво е количественото определение на връзката между входящите</p>	<p>Анализ на управлението и функционален анализ</p> <p>Анализ на ефективността</p> <p>Анализ на процесите и изпълнението (process evaluation)</p> <p>Анализ базиран на теорията</p> <p>Метод на триангулацията</p>	<p>• Документи на УО;</p> <p>• Наръчник за управлението и изпълнението на ОПНОИР;</p> <p>• Насоки за кандидатстване и приложенията към тях;</p> <p>• Интернет страница на ИА ОПНОИР (http://opnoir.bg/);</p> <p>• ИСУН 2020, Интернет страница на единния информационен портал за структурните фондове (https://www.eufunds.bg/index.php/bg/);</p> <p>• Нормативни документи на ниво ЕС – Регламенти, Насоки и Ръководства на ЕС и др. европейски документи;</p> <p>• Документи на УО, стратегически документи и анализи на национално ниво;</p> <p>• ОПНОИР 2014-2020;</p>	<p>Н/П за програмата. Финансиране от националния бюджет</p>

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

<p>свързаните с нея политики и програми, включително съпоставителен анализ на България и регионалните ѝ партньори.</p> <ul style="list-style-type: none">○ преглед на стратегическия контекст на иновационната политика, политическият стремеж, дневния ред и програмната обосновка;○ относителен сравнителен анализ на националната иновационна система спрямо тези на страните-партньори;○ преглед на избрани институции/а	<p>ресурси и изходящите продукти, вкл. оценка на качеството на предоставяните услуги?</p> <ul style="list-style-type: none">• Какво може да се подобри в бъдещото развитие на ЦВП и ЦК?• Как следва да бъде повишено сътрудничеството с бизнеса и реализирането на приложни научни изследвания, пряко обслужващи нуждите на икономиката?		<ul style="list-style-type: none">• Методологии за изчисление на индикаторите по Приоритетна ос 1;• Документи на УО, вкл. методики и анализи;• Официални статистически данни, информация за програми от други европейски страни.	
--	---	--	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

<p>генции в сектора на НТИ и тяхната организация на управление; ○ преглед на регулаторната рамка за научни изследвания и иновации. • Картографира не на комбинацията от политики, вкл. преглед на инструментите за подкрепа на НТИ; • Анализ на комбинацията от политики (анализ на качеството и съгласуваността); • Оценка на съгласуваността на комбинацията от политики:</p>				
---	--	--	--	--

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

<ul style="list-style-type: none">○ разпределени ето на ресурсите;○ идентифициране на припокриващи се елементи на различните програми и степента на припокриване ;○ съгласуваност на основните характеристики, включени в програмата и нивото на съответствие между тях;○ оценка на мащаба релеванността и въздействието на програмата;○ оценка на концентрацията на				
--	--	--	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

<p>наличните инструменти, степента на тяхната диверсификация и тяхната целесъобразност;</p> <ul style="list-style-type: none">○ оценка на наличието на механизми за съфинансиране и степента на тяхната приложимост;○ финансовата устойчивост и предвидимост на програмата;● Последователност на политиката: съответствие между резултатите от оценката на контекста на НТИ и анализа на съгласуваността.				
---	--	--	--	--

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

2. Стълб 2 от Споразумението с Международната банка за възстановяване и развитие – подкрепа за изграждането на основан на доказателства подход по отношение на Националната стратегическа рамка в областта на образованието до 2030 г.				
Тематични области за оценка	Основни въпроси на оценката	Основни методи и дейности	Основни източници на информация	Индикативен бюджет
<ul style="list-style-type: none"> Ситуационен анализ на резултатите в образователния сектор в България. Подкрепа за укрепване на системата за наблюдение и измерване на ефективността на образователната система за информиране на образователната политика. Идентифициране и определяне на приоритетност на национални програми за образователна политика, свързани със Стратегическата 	<ul style="list-style-type: none"> Кои са ключовите заинтересовани страни, които да бъдат включени в процеса на консултации, свързан с аналитичните констатации, концепциите за секторните програми и рамката за оценка на сектор „Образование“? Доколко индикаторите включени в планираната система от показатели са релевантни, ясни, пригодни на количествените изходни стойности, (вкл. основни етапи и целеви стойности, процедури за събиране на данни и предложение за 	<p>Анализ на въздействието на инвестициите (национални, ЕСИФ, други)</p> <p>Анализ на процесите и изпълнението (process evaluation)</p> <p>Анализ базиран на теорията</p> <p>Метод на триангулацията</p> <p>Изготвяне на система от индикатори</p> <p>Разработване на методология за наблюдение на целите на образователната политика</p>	<ul style="list-style-type: none"> Документи на УО; Наръчник за управлението и изпълнението на ОПНОИР; Насоки за кандидатстване и приложенията към тях; Интернет страница на ИА ОПНОИР (http://opnoir.bg/); ИСУН 2020, Интернет страница на единния информационен портал за структурните фондове (https://www.eufunds.bg/index.php/bg/); Нормативни документи на ниво ЕС – Регламенти, Насоки и Ръководства на ЕС и др. европейски документи; Документи на УО, стратегически документи и анализи на национално ниво; ОПНОИР 2014-2020; 	3 000 000

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

<p>рамка в областта на образованието до 2030 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Преглед на етапа на изготвяне и препоръки относно проекта на Програма за образование (ПО) 2021-2027 г. • Анализ на степента на постигане на целите, в стратегическите документи в образованието и планове им за действие, Закона за предучилищното и училищното образование, националните програми и ОПНОИР, адекватност на целите заложи в тях, научените уроци и добри практики от 	<p>методология за изчисляване на индикаторите)</p> <ul style="list-style-type: none"> • В каква степен операциите по програмата са съгласувани с стратегическите документи в образованието, Закона за предучилищното и училищното образование, националните програми и финансиране, както по отношение на ЕСФ +, така и по отношение на ЕФРР? • Постигнати ли са целите на програмата? • Какви са научените уроци и добри практики в хода на изпълнение на програмата? • Какви трябва да бъдат приоритетите в образованието за 		<ul style="list-style-type: none"> • Методологии за изчисление на индикаторите по приоритетни оси 1, 2 и 3; • Документи на УО, вкл. методики и анализи; • Официални статистически данни, информация за програми от други европейски страни. 	
---	--	--	--	--

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

<p>прилагането им, както и какви заключения могат да бъдат направени за приноса и въздействието (вкл. негативни въздействия) на подкрепата на ЕСИФ в подобряване на качеството на образованието през последните два програмни периода. В тази връзка очакваме да се оцени и въздействието на ключови операции по ОПНОИР.</p> <ul style="list-style-type: none">Анализ на съгласуваността на операциите по ОПНОИР със стратегическите документи в образованието, Закона за	<p>образователната политика?</p> <ul style="list-style-type: none">Каква е ефективността и въздействието на образователната политика и програмата като цяло?			
---	--	--	--	--

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

предучилищното и училищното образование, националните програми и финансиране, както по отношение на ЕСФ +, така и по отношение на ЕФРР, както и предложения за взаимодействие между тях през следващите седем години.				
---	--	--	--	--

3. Оценка на въздействието на ОПНОИР

Тематични области за оценка	Основни въпроси	Основни методи и дейности	Основни източници на информация	Индикативен бюджет
Оценка на въздействието. Примерни тематични области: <ul style="list-style-type: none"> Намаляване дела на преждевременно 	<ul style="list-style-type: none"> Какво е въздействието на проектите, процедурите и програмата като цяло върху образованието, науката и социалното включване в 	<ul style="list-style-type: none"> Провеждане на интервюта/фокус групи с УО/бенефициенти и посещения на място 	<ul style="list-style-type: none"> Документи на УО; Наръчник за управлението и изпълнението на ОПНОИР; Насоки за кандидатстване и приложенията към тях; 	650 000

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

<p>напусналите училище, устойчиво задържане на учениците в образователната система</p> <ul style="list-style-type: none"> Въздействие на дейностите за повишаване на квалификацията на преподавателите и педагогическите специалисти върху подобряване на качеството на образованието Подобряване на връзката на професионалното и висшето образование с нуждите на пазара на труда 	<p>национален мащаб и европейски контекст?</p> <ul style="list-style-type: none"> Какви са икономическите, социалните и екологичните ефекти на процедурите по ОПНОИР? В каква степен са постигнати предварително очакваните ефекти заложи в стратегията на програмата? Какви са бъдещите последици и резултати от изпълнението на ОПНОИР? Има ли разминаване между предложените действия и крайния резултат? Какво е въздействието на програмата в разрешаване на съществуващите проблеми в науката, 	<p>Метод на триангулацията</p> <p>Кабинетно проучване – преглед на документи, проучване на конкретни случаи (case studies)</p> <p>Randomised Control Trial</p> <p>Matching</p> <p>Counterfactual</p>	<ul style="list-style-type: none"> Интернет страница на ИА ОПНОИР (http://opnoir.bg/); ИСУН 2020, Интернет страница на единния информационен портал за структурните фондове (https://www.eufunds.bg/index.php/bg/); Нормативни документи на ниво ЕС – Регламенти, Насоки и Ръководства на ЕС и др. европейски документи; Документи на УО, стратегически документи и анализи на национално ниво; ОПНОИР 2014-2020; Методологии за изчисление на индикаторите по Приоритетни оси 1, 2 и 3; Документи на УО, вкл. методики и анализи; Официални статистически данни, информация за програми от други европейски страни. 	
---	---	--	---	--

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

	<p>предучилищното и училищното образование и социалното включване от гледна точка на разходите, ползите, рисковете свързани с тях и потенциалните им въздействия?</p> <p>Възможни ли са различни варианти на действие за разрешаването им?</p> <ul style="list-style-type: none">• Какви трябва да бъдат целите и процеса на взимане на решения в оперативната програма за следващия програмен период 2021 – 2027 г.? Дефиниране на проблеми, изясняване на целите на програмата, извеждане на алтернативни варианти			
--	--	--	--	--

КН.НОИР.П.1120 – окончателен

Като отправна основа за написването на документа послужиха:

1. Guidance document of the European Commission for Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy for the Programming period 2014-2020, European Social Fund, August 2018;
2. Guidance document of the European Commission on Monitoring and Evaluation for the Programming period 2014-2020 – Concepts and Recommendations, European Regional Development Fund and Cohesion Fund, September 2018;
3. Guidance document of the European Commission for Evaluation Plans. Terms of Reference for Impact Evaluations. Guidance on Quality Management of External Evaluations, European Commission, Directorate-General Regional and Urban Policy, Directorate-General Employment, Social Affairs and Inclusion, February 2015;
 - Terms of Reference for Impact Evaluations. (Annex 1 to the Guidance document);
 - Guidance on Quality Management of External Evaluations (Annex 2 to the Guidance document);
4. Guide of the European Commission on evaluating the socio-economic development (EVALSED);
5. Counterfactual Impact Evaluation of European Social Fund Interventions in Practice, June 2020;
6. Методика за оценка на въздействието на нормативни актове и програми, ЕИРА/ИПА, 2014;
7. Методика за последваща оценка на въздействието, ИПА, 2014;
8. Gertler, Paul J.; Martinez, Sebastian; Premand, Patrick; Rawlings, Laura B.; Vermeersch, Christel M. J., 2016. Impact Evaluation in Practice, Second Edition. Washington, DC: Inter-American Development Bank and World Bank;
9. Handbook on impact evaluation Quantitative Methods and Practices, World Bank, 2010.